

Výzvy slovenskej ekonomiky

Juraj Valachy, 27.4.2023

Rozpočet verejných financií

- Deficit v 2023 je 6,3% HDP z toho štrukturálny 4,3% HDP
- Zlá dlhodobá udržateľnosť (zlý dnešný stav + náklady demografie)
- Pravidlá: Výdavkové limity + Reforma fiškálnych pravidiel + Fiškálny kompakt + Nerastúci dlh
- **Cieľ: mať v 2026 deficit 2,2% HDP**
- **Potreba konsolidácie**
 - v 2024 1,0 mld. eur
 - v 2025 2,6 mld. eur
 - v 2026 3,9 mld. eur (2,7% HDP)

Opatrenia na dosiahnutie cieľov

Príjmové

- Zdanenie neg.externalít
- Príjmy menej škodlivé pre hospodársky rast
- Spravodlivosť daňovo-odvodového systému

Výdavkové

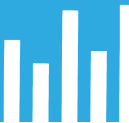
- Zamestnanosť a odmeňovanie
- Prevádzkové výdavky
- Sociálne výdavky
- Dotácie

Pomalý ekonomický rast

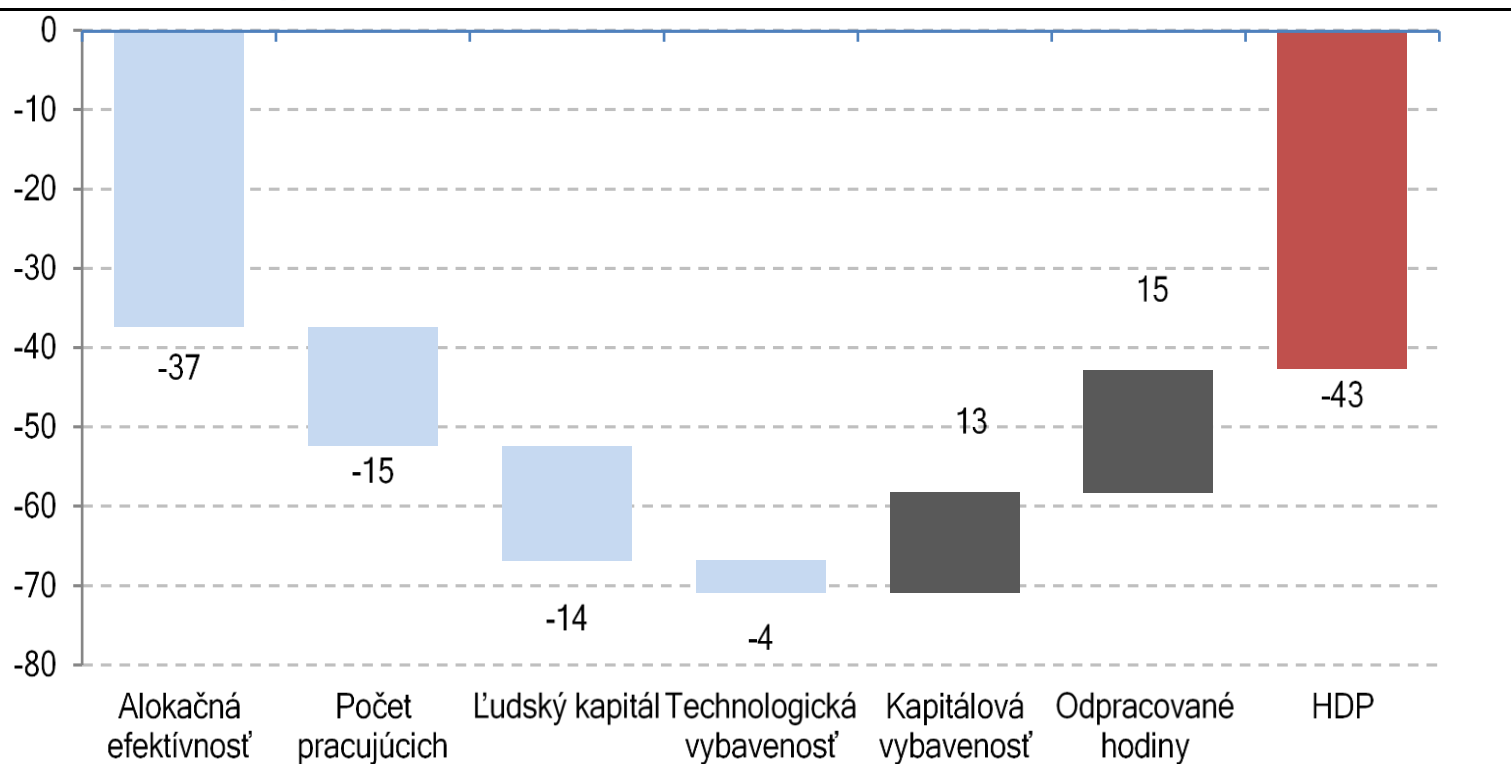

- **Slovensko spomalilo tempo konvergenzie k najvyspelejším krajinám EÚ**
- **Absentuje debata o cieľoch a prioritách hospodárskej politiky**
- **Plán obnovy čiastočne vychádza z „Reformného kompasu“**

Výzvy pre ekonomický rast - výsledky

Graf 1.3: Zdroje ekonomického zaostávania Slovenska voči Nemecku (HDP obyvateľa Nemecka = 100), 2019

Hlavným zdrojom zaostávania je

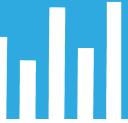
- celková produktivita faktorov (najmä alokačná efektívnosť),
- miera zamestnanosti a
- kvalita ľudského kapitálu

Trh práce a Ľudský kapitál

- **Deficit z pracovnej migrácie, dlhodobá nezamestnanosť, zamestnanosť 60-69 ročných, matiek s deťmi do 3 rokov a mladých vo veku 15-24 rokov**
- **Klesajúce kompetencie Slovákov vo vekovej skupine do 40 rokov**
- **Inklúzia** (predčasné ukončovanie školskej dochádzky)
- **Únik talentov do zahraničia**
- **Vzdelávanie dospelých** (3% vs 15% populácie)
- **Odborový nesúlad** (Vzdelávanie na SOŠ aj na vysokých školách nie je v súlade s potrebami praxe, najvyšší podiel odborného vzdelávania v strednom školstve, zbytočne vysoký podiel študentov na magisterskom stupni)

Alokačná efektívnosť

- **Hlavná príčina ekonomického zaostávania**
- **závisí od kvality inštitúcií v krajine, teda od „pravidiel hry“**
- **Príklady:** Regulácia, vymáhanie vlastníckych práv, obchodné bariéry, miera konkurencie, informačná asymetria, bariéry na trhu práce,...

Alokačná efektívnosť

Regulačná záťaž

- Výrazne regulované sektory s množstvom bariér sa vyznačujú nízkou alokačnou efektívnosťou
- Najväčšie výzvy podľa Doing business - začatie podnikania, stavebné povolenia, ale výzvou je takmer každá oblasť s výnimkou cezhraničného obchodovania a registrácii majetku
- Podľa PMR sú výzvou najmä administratívne prekážky pre start-upy

Bariéry na trhu práce

- Nízka mobilita pracovnej sily
- Regulácia domáceho trhu práce (EPL index) sa nejaví ako problém
- Problémom sa javí skôr regulácia pracovníkov zo zahraničia a nízka mobilita medzi regiónmi (vlastníctvo nehnuteľností, vidiecky charakter)

Vymožitelnosť práva

- je ovplyvnená napr. rýchlosťou platenia faktúr, dĺžkou konaní v obchodných sporoch, ale aj všeobecne dôverou v inštitúcie.

Alokačná efektívnosť

Nízka dôvera v inštitúcie

- V Indexe spravovania krajiny (WGI, Svetová Banka) je zdrojom zaostávania najmä korupcia a vláda zákona
- Výrazným problémom je tiež kvalita regulácie a efektivita vlády (a.k.a. Hodnota za peniaze)

Nedostatok národných šampiónov

- Zo sektorového hľadiska zaostáva alokačná efektívnosť najmä v službách, stavebníctve a poľnohospodárstve
- Nízka alokačná efektívnosť najmä v domácich spoločnostiach
- V službách môže byť podľa Dias et al. (2016) spôsobená silnejšou rigiditou výrobných cien, slabšou konkurenciou či väčšou neformálnosťou sektora
- V poľnohospodárstve k neefektívnej alokácii zdrojov prispieva rozdrobené vlastníctvo pôdy, silná regulácia trhu s pôdou a nepreviazanosť dotácií s produkciou (Peciar, Wittemann 2019; UHP 2019)

Ďakujem za pozornosť

juraj.valachy@mfsr.sk

